

Valstybių narių teisė - Kroatija

Kroatijos Respublikos Konstitucija

[Kroatijos Respublikos Konstitucija](#)

Svarbiausi baudžiamosios teisės srityje galiojantys teisės aktai

Baudžiamasis kodeksas (kroat. *Kazneni zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. [125/11](#), [144/12](#), [56/15](#), [61/15](#), [101/17](#) ir [118/18](#))

2013 m. pirmą dieną įsigaliojusiame naujajame Baudžiamajame kodekse įvesta tam tikrų naujovių, pvz., didesnės baudos ir ilgesni senaties terminai, taip pat nustatytos naujos nusikalstamos veikos, pvz., darbo užmokesčio nemokėjimas, chuliganiškas vairavimas ir neteisėti lošimai. 2012 m. gruodžio mėn. Baudžiamojo kodekso pakeitimais baudžiamosios atsakomybės srityje narkotikų turėjimas asmeniniam naudojimui pripažintas nesunkia nusikalstama veika.

Baudžiamąjį kodeksą sudaro bendroji dalis ir specialioji dalis:

A) Baudžiamojo kodekso bendrojoje dalyje įtvirtintos visoms nusikalstamoms veikoms taikytinos nuostatos. Šiomis nuostatomis reglamentuojamos bendros baudžiamumo prezumpcijos, baudos ir baudžiamosios sankcijos.

B) Baudžiamojo kodekso specialiojoje dalyje išdėstyti konkrečių nusikalstamų veikų aprašymai ir bausmės, kurios gali būti už jas skiriamos, taip pat nurodytos nusikalstamos veikos ir už jas skiriamos bausmės pagal kitus teisės aktus. Kroatijos Baudžiamajame kodekse nustatytos nusikalstamos veikos yra šios:

- nusikaltimai žmoniškumui ir žmogaus orumui,
- nusikaltimai asmens gyvybei ir sveikatai,
- nusikaltimai žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms,
- nusikaltimai pagal darbo ir socialinio draudimo teisę,
- nusikaltimai asmens laisvei,
- nusikaltimai privatumui,
- nusikaltimai garbei ir reputacijai,
- nusikaltimai seksualinei laisvei,
- seksualinės prievartos ir seksualinio vaikų išnaudojimo nusikaltimai,
- nusikaltimai santuokai, šeimai ir vaikams,
- nusikaltimai žmonių sveikatai,
- nusikaltimai aplinkai,
- nusikaltimai bendram saugumui,
- nusikaltimai eismo saugumui,
- nusikaltimai turtui,
- nusikaltimai ekonomikai,
- nusikaltimai, susiję su kompiuterinėmis sistemomis, programine įranga ir duomenimis
- klastojimo nusikaltimai,
- nusikaltimai intelektinei nuosavybei,

- nusikaltimai vykdant oficialias pareigas,
- nusikaltimai teismų sistemai,
- nusikaltimai viešajai tvarkai,
- nusikaltimai, susiję su teise balsuoti,
- nusikaltimai Kroatijos Respublikai,
- nusikaltimai užsienio valstybei arba tarptautinei organizacijai ir
- nusikaltimai Kroatijos ginkluotosioms pajėgoms.

Baudžiamojo proceso įstatymas (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) (NN Nr. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – Kroatijos Konstitucinio Teismo nurodymas ir sprendimas, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 ir 70/17)

Šiame įstatyme apibrėžiamos normos, kuriomis užtikrinama, kad nebūtų nuteistas nekaltas asmuo ir kad bausmė ar kita priemonė nusikaltėliams būtų skiriama įstatyme numatytais sąlygomis, kompetentingame teisme teisėtai įvykdytą teismo procesą.

Baudžiamasis persekiojimas ir procesas gali būti vykdomas ir baigiamas tik pagal įstatyme nustatytas normas ir jame nustatytais sąlygomis.

Baudžiamojo proceso įstatyme į Kroatijos teisės sistemą perkelti toliau nurodyti ES reglamentai:

1. 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese (OL L 280, 2010 10 26);
2. 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos (OL L 101, 2011 4 15);
3. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija (OL L 335, 2011 12 17).
4. 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012 6 1);
5. 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos (OL L 350, 2008 12 30);
6. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14);
7. 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/48/ES dėl teisės turėti advokatą vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms ir dėl teisės reikalauti, kad po laisvės atėmimo būtų informuota trečioji šalis, ir teisės susisiekti su trečiaisiais asmenimis ir konsulinėmis įstaigomis laisvės atėmimo metu (OL L 294, 2013 11 6);
8. 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/42/ES dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje (OL L 127, 2014 4 29);
9. 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/62/ES dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR (OL L 151, 2014 5 21).

Baudžiamasis procesas vykdomas įgalioto prokuroro prašymu.

Įgaliotas prokuroras nusikalstamoms veikoms, už kurias baudžiamasis procesas pradedamas *ex officio*, yra valstybės prokuroras (kroat. *državni odvjetnik*), o įgaliotas prokuroras nusikalstamoms veikoms, už kurias baudžiamasis procesas pradedamas gavus privatų pareiškimą, yra privatus kaltintojas. Už tam tikras įstatyme nustatytas nusikalstamas veikas baudžiamąjį procesą prokuroras pradeda tik nukentėjusiojo prašymu. Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, prokuroras privalo pradėti baudžiamąjį procesą, kai yra pagrįstų priežasčių manyti, kad tam tikras asmuo padarė nusikalstamą veiką, už kurią baudžiamasis procesas pradedamas *ex officio* ir nėra teisinių kliūčių vykdyti atitinkamo asmens baudžiamąjį persekiojimą.

Jeigu prokuroras nustato, kad priežasčių pradėti arba vykdyti baudžiamąjį persekiojimą nėra, jo teises įstatyme nustatytais sąlygomis kaip ieškovas gali perimti nukentėjusysis.

Teistumo teisinių pasekmių, informacijos apie teistumą ir reabilitacijos įstatymas (kroat. *Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji*) (NN Nr. 143/12 ir 105/15)

Šiame įstatyme reglamentuojami teisiniai teistumo padariniai, informacijos apie teistumą tvarkymas, laikymas, prieinamumas, teikimas ir panaikinimas, tarptautinis keitimasis duomenimis apie teistumą ir reabilitacija.

Šiame įstatyme išdėstytos nuostatos, atitinkančios toliau nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus:

- 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio;
- 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos sprendimas 2009/316/TVR dėl Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS) sukūrimo pagal Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR 11 straipsnį.

Nuosprendžių registrus Kroatijoje tvarko ir saugo už teismines institucijas atsakinga ministerija, kuri kartu yra centrinė tokių duomenų keitimosi su kitomis valstybėmis institucija (toliau – ministerija).

Tvarkomas fizinių ir juridinių asmenų (toliau – asmenys), Kroatijoje galutiniu nuosprendžiu nuteistų už nusikalstamas veikas, nuosprendžių registras. Taip pat kaupiama informacija apie Kroatijos piliečių ir Kroatijoje registruotų juridinių asmenų, už Kroatijos ribų galutiniu nuosprendžiu nuteistų už nusikalstamas veikas, teistumą, jeigu ministerijai buvo pateikti tokie duomenys.

Nuosprendžių registre, be kita ko, pateiktas asmenų, galutiniu nuosprendžiu nuteistų už seksualinės prievartos ir seksualinio vaikų išnaudojimo nusikaltimus, taip pat už kitas nusikalstamas veikas, nurodytas šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje, sąrašas.

Svarbiausi civilinės teisės įstatymai Kroatijoje yra šie:

Civilinių prievolių įstatymas (kroat. *Zakon o obveznim odnosima*) (NN Nr. 35/05, 41/08 ir 125/11)

Šiame įstatyme reglamentuojami civilinių prievolių pagrindai (bendroji dalis), sutartinės ir nesutartinės civilinės prievolės (specialioji dalis).

Sandorių šalys turi laisvą teisę pačios susitarti dėl civilinių prievolių, tačiau šis susitarimas negali prieštarauti Kroatijos Konstitucijai, imperatyvioms įstatymo nuostatomis ir visuomenės dorovei.

Nuosavybės ir kitų daiktinių teisių įstatymas (kroat. *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*) (NN; Nr. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 ir 152/14)

Šiame įstatyme nustatyta bendra tvarka, pagal kurią asmenys valdo daiktus; šio įstatymo normos taip pat taikomos daiktų, reglamentuojamų pagal specialią teisinę tvarką, valdymui, nebent šios normos tai tvarkai prieštarauja.

Tai, kas įstatyme numatyta dėl nuosavybės teisės ir savininkų, atitinkamai taikoma visoms kitoms daiktinėms teisėms, nebent įstatyme konkrečiai numatyta kitaip arba kitoks reglamentavimas kyla iš tų teisių teisinio pobūdžio.

Paveldėjimo įstatymas (kroat. *Zakon o nasljeđivanju*) (NN Nr. 48/03, 163/03, 35/05 – Civilinių prievolių įstatymas ir 127/13)

Šiame įstatyme reglamentuojama paveldėjimo teisė ir įtvirtintos normos, pagal kurias teismai, kitos institucijos ir įgalioti asmenys sprendžia paveldėjimo klausimus.

Žemės registro įstatymas (kroat. *Zakon o zemljišnim knjigama*) (NN; Nr. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 ir 108/17)

Šiame įstatyme reglamentuojami klausimai, susiję su Kroatijos teritorijoje esančio nekilnojamojo turto teisiniu statusu, aktuali teisiniams sandoriams, taip pat jame reglamentuojamas žemės registrų tvarkymo būdas ir forma (žemės nuosavybės tarnyba (kroat. *Gruntovnica*)), jeigu tam tikriems žemės sklypams nėra numatyta specialiųjų nuostatų.

Civilinio proceso įstatymas (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (NN Nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 – suvestinis tekstas, 25/13 ir 89/14)

Šiame įstatyme įtvirtintos proceso normos, pagal kurias teismai nagrinėja ir sprendžia ginčus, susijusius su žmogaus ir piliečio pagrindinėmis teisėmis ir pareigomis, piliečių asmeniniais ir šeimos santykiais, taip pat darbo, komercinius, turtinius ir kitus civilinius ginčus, išskyrus atvejus, kai įstatymuose įtvirtintos nuostatos, pagal kurias teismai kai kuriuos iš šių ginčų turi spręsti vadovaudamiesi kokio nors kito proceso normomis.

Vykdomo įstatymas (kroat. *Ovršni zakon*) (NN Nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 ir 73/17)

Šiame įstatyme reglamentuojamas procesas, pagal kurį teismai ir notarai vykdo sprendimus dėl reikalavimų, pagrįstus vykdomaisiais ir autentiškais dokumentais (vykdymo procesas), taip pat procesas, pagal kurį teismai ir notarai vykdo ieškinio užtikrinimo priemones (ieškinio užtikrinimo procesas), jeigu atskirame įstatyme nenustatyta kitaip. Vykdyto proceso ir ieškinio užtikrinimo proceso pagrindu susidarę materialiniai teisiniai santykiai taip pat reglamentuojami šiuo įstatymu.

Kitos nuorodos

[Daugiau](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 16/07/2020